

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ПЕРЕКЛАДУ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГРАМАТИЧНІ ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ (АНГЛІЙСЬКА МОВА)
(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь _____ **бакалавр** _____
(назва освітнього ступеня)

галузь знань _____ **для всіх галузей знань** _____
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність _____ **для всіх спеціальностей** _____
(код і назва спеціальності)

освітня програма _____ **для всіх освітніх програм** _____
(код і назва спеціальності)

тип дисципліни _____ **вибіркова** _____
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти
факультету іноземних мов

(підпис, ініціали, прізвище) С.О. Рябушко

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою англійської мови та перекладу
протокол № 7 від 18.12.2019 р.

Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище) Рябушко С.О.

Розробник програми: викладач Шияєва Тетяна Володимирівна

Рецензент програми: Вдовенко Тетяна Олександрівна, доцент,
кандидат філологічних наук

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	Лекції:	
	14	
Модулів: 1	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин: 120		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 3,4	Лабораторні заняття:	
Семестр: 5,7	Семінарські заняття:	
	34	
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне: 2 - самостійна робота: 6	Консультації:	
Форма підсумкового контролю: залік	Індивідуальні заняття:	
Мова навчання: англійська	Самостійна робота:	
	72	

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни – морфологічні та синтаксичні труднощі перекладу на англійську мову, що зумовлені особливостями будови двох мов та функціонуванням граматичних елементів у мовленні.

Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомити здобувачів вищої освіти з основними положеннями сучасного перекладознавства, створити у них теоретичну і практичну базу для формування умінь і навичок перекладу граматичних явищ. Матеріал курсу викладається з урахуванням синтаксичних функцій, розглядаються певні морфологічні труднощі перекладу та способи перекладу частин мови. В процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти вчать правильно проводити морфосинтаксичний аналіз речень в перекладі.

Передумови для вивчення дисципліни: оволодіння фаховими компетентностями, що формуються під час вивчення дисциплін «Комунікативний курс англійської мови» «Практичний курс англійської мови», «Вступ до перекладознавства», «Практика письмового та усного перекладу і термінознавство».

Міждисциплінарні зв'язки: проблематика курсу пов'язана з дисциплінами «Практика письмового та усного перекладу і термінознавство», «Теорія та практика перекладу».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Знання: граматичних особливостей вихідної та цільової мов, перекладацьких відповідників у галузі граматики, граматичних розбіжностей в структурі двох мов, основних граматичних труднощів перекладу та граматичних трансформацій, правил редагування текстів.

Уміння: вживати перекладацькі трансформації, робити граматичну правку комп'ютерного перекладу, володіти навичками перекладу та редагування текстів.

Комунікація: володіти особливостями вербальної поведінки носіїв мови в комунікативних ситуаціях, мати навички писемної міжкультурної комунікації, бути посередником у процесі перекладу як різновиду міжкультурної комунікації.

Автономність та відповідальність: вміти самостійно опрацювати матеріал, виконувати індивідуальні завдання означеної проблематики, виявляти самостійність і соціальну відповідальність, громадянські та патріотичні чесноти при виконанні функціональних обов'язків.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)					
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота
1	Граматичні розбіжності в структурі двох мов. Основні граматичні труднощі перекладу.	3	1	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
2	Перекладацькі трансформації	3	1	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
3	Переклад головних членів речення. Переклад підмета	4	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
4	Переклад присудка	4	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
5	Переклад другорядних членів речення. Переклад додатків.	4	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
6	Переклад означення	4	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
7	Переклад обставин	4	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
8	Морфологічні та синтаксичні проблеми перекладу. Конструкції логічної емфази. Порядок членів речення та речень.	4	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
9	Порівняльні та псевдопорівняльні конструкції.	2	-	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
10	Конструкції запереченням.	2	-	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
11	Каузативні конструкції.	2	-	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
12	Предикативні конструкції.	2	-	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
13	Амбівалентні конструкції	2	-	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
14	Форми числа іменника. Абсолютний генетив.	2	-	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-

15	Субстантивований прикметник	2	-	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
16	Граматична омонімія.	2	-	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
17	Переклад функцій артиклю	2	-	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
	Проміжний контроль	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
	Разом:	48	14	34	-	-	72	-	-	-	-	-	-

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Переклад головних членів речення

Зміст та основні питання курсу. Граматичні особливості вихідної та цільової мов. Перекладацькі відповідники у галузі граматики. Граматичні розбіжності в структурі двох мов. Основні граматичні труднощі перекладу. Граматичні трансформації. Переклад формального підмета. Анафоричні займенники *this, these, that, those*. Неозначено-особовий підмет. Переклад підмета, вираженого герундієм чи інфінітивом. Переклад групового, розщепленого, агентивного неживого, імпліцитного підметів. Присудок як центр речення. Вживання й переклад часових форм дієслова, узгодження часових форм, форм наказового способу дієслова, форм пасивного стану дієслова, непрямих способів дієслова. Переклад складного номінативного присудка, складного модального присудка, фразеологічного присудка, інвертованого присудка.

Тема 2. Переклад другорядних членів речення

Переклад формальних додатків *one, it*, займенників-замінників, додатків, виражених інфінітивом чи герундієм. Переклад об'єктних предикативних зворотів. Інвертований додаток. Переклад прислівників на *-ly*. Переклад обставин, виражених інфінітивом, герундієм та дієприкметником. Звороти зі сполучними словами *given, granted*. Інвертована обставина. Переклад абсолютних конструкцій. Переклад прикметників з суфіксами *-al, -able/ible*. Прикметники та прикметникові словосполучення як правостороннє означення. Іменник як лівостороннє означення. Атрибутивні групи. Переклад перенесеного епітету. Переклад структур *A+of+N, N+of+N*.

Тема 3. Морфологічні та синтаксичні проблеми перекладу

Конструкції логічної емфазі. Порядок членів речення та речень. Порівняльні та псевдопорівняльні конструкції. Предикативні конструкції. Каузативні конструкції. Конструкції з запереченням. Амбівалентні конструкції. Форми числа іменника. Абсолютний генетив. Субстантивований прикметник. Граматична омонімія. Безособові форми дієслова. Переклад функцій артиклю. Редагування тексту.

5.2. Тематика семінарських занять.

Тема 1. Граматичні особливості вихідної та цільової мов.

Тема 2. Основні граматичні труднощі перекладу. Граматичні трансформації.

Тема 3. Переклад головних членів речення. Переклад підмета.

Тема 4. Переклад присудка.

Тема 5. Переклад другорядних членів речення. Переклад додатку.

Тема 6. переклад означення.

Тема 7. Переклад обставини.

Теми 8 – 9. Морфологічні труднощі перекладу.

Теми 10-11. Синтаксичні труднощі перекладу.

Теми 12-13. Особливості перекладу синтаксичних конструкцій.

Тема 14. Граматична омонімія.

Тема 15. Переклад функцій артиклю

Теми 16-17. Редагування тексту. Граматична правка комп'ютерного перекладу.

5.3. Організація самостійної роботи та індивідуальних завдань студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Підготовка до семінарських занять	38	Конспекти, відповіді, словник перекладацьких термінів
2.	Підготовка до проміжного контролю	4	Модульна контрольна робота
3.	Виконання завдань для самостійної роботи (комплекси вправ)	20	Виконання вправ, тести
4.	Виконання індивідуальних завдань: реферати з презентаціями	10	Реферати, презентації
	Разом	72	

Зміст завдань для самостійної роботи

Опрацювати теми, написати конспект, виконати вправи (Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. - Вінниця, Нова книга, 2002. - 564 с.)

- Переклад підрядного присудкового речення.
- Переклад підрядного підметового речення.
- Переклад конверсії.
- Переклад підрядного означувального речення.
- Переклад підрядних обставинних речень.
- Переклад підрядного додаткового речення.
- Граматичні трансформації.
- Переклад інфінітива в різних функціях.
- Переклад герундія в різних функціях.
- Переклад дієприкметника в різних функціях.
- Переклад модальних дієслів.
- Переклад слів *it, one, that* в різних функціях.
- Синтаксичні перетворення на рівні словосполучень.
- Переклад службових слів.
- Переклад еліптичних конструкцій.

Тематика індивідуальних завдань

Теми рефератів

1. Переклад обставин, що виражені абсолютними конструкціями.
2. Переклад емпатичних конструкцій.
3. Граматична омонімія та переклад.
4. Переклад форм умовного стану дієслова.
5. Редагування комп'ютерного перекладу.
6. Граматичні проблеми перекладу газетних заголовків.
7. Використання синтаксичних граматичних трансформацій.
8. Компресія й декомпресія.
9. Переклад модальних дієслів.
10. Переклад герундію і герундіальних конструкцій.
11. Переклад інфінітиву і інфінітивних конструкцій.
12. Переклад дієприкметника та конструкцій з ним.

13. Переклад заперечення.
14. Переклад пасивного стану дієслів.
15. Переклад атрибутивних груп.
16. Переклад формального підмета.
17. Переклад означень.

Результати власного індивідуального дослідження студенти презентують на семінарському занятті (обсяг презентації – 10-15 слайдів).

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю:* семінарські заняття, самостійні та індивідуальні завдання.
- 6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота.
- 6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, результати самостійної роботи, а також якість виконання студентом індивідуального завдання у вигляді реферату та його презентації.

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі та складається з 3 завдань.

Зразок завдань модульної контрольної роботи

I. Answer the questions:

1. What syntactic transformation would you use translating the sentence “All I have in it is two dresses and my moccasins and my underwear and socks and some other things”?
2. Translate the sentence *Зупинити його було неможливо*. What construction is used in the TL?
3. Do we use additions while translating adverbial modifiers? Give examples.
4. Prove that the predicate is the centre of an English sentence.
5. What is the function of the infinitive in the sentence: “*So Mr. Lammas dozed uneasily and woke up to find the mail halted at an inn for a change of horse*”? Translate.

II. Translate. Pay attention to rendering the underlined parts of the sentence.

1. It was Richard III who went over to George’s camp and talked George into alliance again.
2. It was not unfair to claim that the conference demonstrated an indestructible unity.
3. He failed to cheat him out of his money.
4. Ironically, the senator was run over by his own car.
5. It was this part of the book that caused the sudden storm.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. *Шкала та критерії оцінювання знань студентів.*

Для визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом з подальшим його оцінюванням застосовуються наступні рівні навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Здобувач вищої освіти	

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Здобувач вищої освіти	
Відмінний	100...90	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших магістрантів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань
Достатній	89...70	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільний	69...51	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдань
Незадовільний	50...26	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані вміння та навички; під час відповіді допущено суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача
Неприйнятний	25...1	студент не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовує обов'язкову та додаткову літературу, вільно володіє науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних

	думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовує при цьому обов'язкову літературу, володіє науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань він демонструє не достатню глибину матеріалу та аргументації, допускає при цьому деякі незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює певну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, але не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає певні помилки.
2 бали	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає певні помилки, відповідає на питання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання самостійної роботи та індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Конспект теоретичних положень з проблематики семінарів	5
Виконання комплексів вправ	5
Словник перекладацьких термінів	5
Реферат	5
Презентація	5

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Кожне завдання МКР оцінюється за 5 бальною системою. Максимальна кількість балів для заліку становить 30 балів, мінімальна 16 балів.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	залік
90-100	зараховано
89-70	
51-69	
26-50	не зараховано

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор).

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела

1. Аполлова М.А. Specific English (Грамматические трудности перевода). – М., 1977.
2. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. - Вінниця, Нова книга, 2002. - 564 с.
3. Карабан В.І., Борисова О.В., Колодій Б.М., Кузьміна К.А. Попередження інтерференції мови оригіналу в перекладі. – Вінниця, 2003.
4. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу: Навч. посіб. – Київ: Юніверс, 2003. – 280 с.
5. Карабан В.І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову. Навч. посібник довідник для студентів вищих закладів освіти. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 608 с.
6. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник / І. В. Корунець. — Вінниця: Нова книга, 2000. — 448 с.
7. Мірам Г.Е., Дайнеко В.В., Тарануха Л.А., Грищенко М.В., Гон О.М. Основи перекладу. Курс лекцій з теорії та практики перекладу для факультетів та інститутів міжнародних відносин. Редактор англ. тексту Н. Брешко. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2003. – 240 с.
8. Шпак В. К. Основи перекладу. Граматичні та лексичні аспекти. Навчальний посібник / В. К. Шпак. — Київ : «Знання», 2007. — 310 с.

10.2. Допоміжні джерела

1. Бреус Е.В. Теория и практика перевода с английского языка на русский. – М., 2003.
2. Бреус Е.В. Основы теории и практики перевода с русского языка на английский. – М., 2000.
3. Дмитриева Л.Ф. Английский язык. Курс перевода. – Москва – Ростов-на-Дону, 2005.
4. Казакова Т.А. Практические основы перевода. - Санкт-Петербург, 2001.
5. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу: Навч. посібник для студентів. — Київ: [Юніверс](#), 2003. — 280 с.
6. Чужакин А., Петренко К. Мир перевода. – М., 2001.

10.3. Інтернет-ресурси

1. [FREELANG Ukrainian-English and English-Ukrainian online dictionary Authors/copyrights: www.slovnyk.org.ua](http://www.slovnyk.org.ua).
2. https://nmetau.edu.ua/file/karaban_posibnik_dovidnik_z_perekladu_nauk_tehn_lit.pdf
3. <http://dspace.kspu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/1861/1/Граматичні%20особливості%20англомовних%20міжнародних%20документів%20в%20аспекті%20перекладу.pdf>
4. http://elibrary.donnuet.edu.ua/514/1/Ostapenko_chdu_207.pdf
5. <http://eprints.zu.edu.ua/1715/1/38.pdf>